

Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym i ustawy o samorządzie województwa oraz niektórych innych ustaw dotyczących jednostek samorządu terytorialnego	Data sporządzenia 8 września 2026 r.
Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	Źródło: Inne Inicjatywa oddolna strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego
Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Tomasz Szymański – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji	Nr w wykazie prac UD309
Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pan Szymon Wróbel – Zastępca Dyrektora Departamentu Administracji Publicznej MSWiA, tel. 47 728 17 77	

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym i ustawy o samorządzie województwa oraz niektórych innych ustaw dotyczących jednostek samorządu terytorialnego, zwany dalej „projektem ustawy”, stanowi inicjatywę oddolną przedstawicieli strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, zwanej dalej „Komisją Wspólną”. W dniu 4 listopada 2024 r. podczas spotkania z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji przedstawiciele strony samorządowej Komisji Wspólnej przekazali opracowany pakiet propozycji zmian legislacyjnych, dotyczących przywrócenia autonomii samorządom, prowadzących do poprawy jakości usług publicznych oraz realizacji konstytucyjnej zasady pomocniczości w zakresie utraconych na przestrzeni ostatnich lat zadań i kompetencji. Wspomniany pakiet propozycji zmian był w okresie styczeń-luty 2025 r. przedmiotem prac Komisji Wspólnej i jej zespołów problemowych, na posiedzeniach, na których umożliwiono wyrażenie stanowiska zarówno przedstawicielom strony samorządowej, jak i strony rządowej.

W następstwie powyższych prac przedstawiciele strony rządowej Komisji Wspólnej na posiedzeniu plenarnym Komisji w dniu 26 lutego br. wskazali, że przedmiotowy pakiet zostanie uzupełniony o rozwiązania opracowane przez resort spraw wewnętrznych i administracji, dotyczące m.in.:

- rozciągnięcia mechanizmu pomocniczości również wobec nadzoru prawnego wojewodów nad jednostkami samorządu terytorialnego przez uregulowanie możliwości zmiany uchwały lub zarządzenia organu gminy, uchwały organu powiatu lub uchwały organu samorządu województwa bez ingerencji wojewody (tzn. zanim wojewoda stwierdzi ich nieważność ze względu na sprzeczność z prawem),
- umożliwienia przeprowadzania obrad komisji organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego w formie zdalnej za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

Dodatkowo, w przygotowanym w resorcie spraw wewnętrznych i administracji projekcie ustawy uwzględniono:

- kluczową propozycję wprowadzenia rozwiązania mającego na celu wzmocnienie i urzeczywistnienie praktycznego znaczenia klauzuli generalnej domniemania kompetencji oraz zasady samodzielności decyzyjnej jednostek samorządu terytorialnego (na poziomie gmin i województw) w realizacji zadań własnych, która stanowi dopełnienie na gruncie samorządowych ustaw ustrojowych zasad konstytucyjnych uregulowanych w art. 165 ust. 2 w związku z art. 166 Konstytucji RP (zgłoszoną w apelu strony samorządowej Komisji Wspólnej na posiedzeniu plenarnym Komisji Wspólnej w dniu 29 października 2025 r.),
- propozycję brzmienia przepisu art. 10e ustawy o samorządzie województwa, dotyczącą poszerzenia katalogu zadań samorządu województwa o zadanie polegające na podejmowaniu i wspieraniu działań na rzecz edukacji o integracji europejskiej oraz o Unii Europejskiej (zgłoszoną przez Marszałka Województwa Mazowieckiego) oraz w zakresie dotyczącym w szczególności funkcjonowania samorządu terytorialnego, ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju, kultury, bezpieczeństwa oraz zdrowia publicznego (zgłoszoną przez Związek Województw RP),
- propozycję przyznania wójtowi kompetencji w zakresie koordynacji projektowania planów i programów strategicznych oraz ich wdrażania przez urząd, jednostki organizacyjne i gminne osoby prawne (wynika z zadania określonego w Krajowej Polityce Miejskiej 2030 przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2022 r.),
- postulat Związku Województw RP w zakresie uregulowania zwrotu kosztów dojazdu radnych do siedziby organów samorządu województwa,
- propozycję rozszerzenia art. 11 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych dotyczącego właściwości rzeczowej izb poprzez dodanie w ust. 1 nadzoru nad uchwałami w sprawie określenia finansowania zadań publicznych służących zaspokajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej. Rozwiązanie to jest konsekwencją projektowanych przepisów w ustawie o samorządzie gminnym oraz ustawie o samorządzie województwa dotyczących klauzuli generalnej domniemania kompetencji i ma na celu zapobieżenie „podwójnemu” nadzorowi nad

uchwałami poprzez jasne wskazanie zakresu właściwości regionalnych izb obrachunkowych wyłącznie w kwestiach finansowych,

- rozwiązanie dotyczące ustalania opłat za korzystanie z cmentarzy komunalnych i obiektów oraz urządzeń użyteczności publicznej znajdujących się na tych cmentarzach zgodnie z zasadami przewidzianymi w ustawie o gospodarce komunalnej (art. 4 ust. 1 pkt 2), tak jak ma to miejsce w odniesieniu do innych usług publicznych świadczonych przez gminy,
- propozycję nowelizacji art. 8 ust. 1a ustawy o drogach publicznych w zakresie uzyskania zgody właścicieli terenów odnośnie nadania nazwy drodze wewnętrznej (konieczność zmian w tym zakresie została zgłoszona przez Ministra Infrastruktury oraz była sygnalizowana przez Głównego Geodetę Kraju),
- propozycję doprecyzowania art. 8 ust. 4 oraz art. 9 ust. 1 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie w zakresie nadzoru nad wojewodami. Rozwiązanie ma na celu wzmocnienie konstytucyjnej zasady samodzielności jednostek samorządu terytorialnego i ich ochrony sądowej oraz uporządkowanie relacji nadzorczych nad wojewodami w administracji rządowej.

Szczegółowe omówienie problemów

- Brak jednoznacznej podstawy prawnej ustalania opłat za korzystanie z cmentarzy komunalnych i urządzeń cmentarnych

Brak w obowiązujących przepisach jednoznacznej podstawy do ustalania opłat za korzystanie z cmentarzy komunalnych i obiektów oraz urządzeń użyteczności publicznej znajdujących się na tych cmentarzach prowadzi w praktyce do rozbieżności interpretacyjnych co do charakteru prawnego tych opłat oraz trybu ich ustalania. Ponadto w ostatnich dwóch latach nastąpiła istotna i konsekwentna zmiana linii orzeczniczej sądów administracyjnych, które coraz częściej uznają, że ustawa o cmentarzach i chowaniu zmarłych dopuszcza pobieranie wyłącznie opłat za pochowanie zwłok oraz za zastrzeżenie grobu przeciw ponownemu użyciu na kolejne 20 lat.

- Zgoda właścicieli przy nadawaniu nazwy drodze wewnętrznej

Zgodnie z obecnym brzmieniem przepisu art. 8 ust. 1a ustawy o drogach publicznych podjęcie przez radę gminy uchwały w sprawie nadania nazwy drodze wewnętrznej wymaga uzyskania pisemnej zgody właścicieli terenów, na których jest ona zlokalizowana. W praktyce zastosowanie przepisu rodzi duże trudności. Brak zgody jednego z właścicieli terenu, nieregulowany stan prawny działki lub też brak kontaktu z jednym ze współwłaścicieli blokuje możliwość nadania nazwy drodze wewnętrznej. Natomiast brak nazw dróg wewnętrznych w praktyce powoduje trudności z zameldowaniem, problemy z dotarciem służb ratunkowych np. pogotowia, straży pożarnej.

- Podkreślenie zasady domniemania kompetencji i samodzielności jednostek samorządu terytorialnego w realizacji zadań własnych

Orzecznictwo sądowe i organów nadzoru wskazuje na spychanie tych zasad ustrojowych na margines i oczekiwanie, aby każde działanie organów jednostek samorządu terytorialnego posiadało konkretną podstawę prawną. Tymczasem samorząd terytorialny jest wyposażony w prawo i zdolność samodzielności do wykonywania zadań publicznych we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność. Proponowane rozwiązanie ma przywrócić równowagę w tym zakresie, konkretyzując normy konstytucyjne w ten sposób, aby samorządy mogły samodzielnie decydować w sprawach zadań własnych, które nie są uregulowane ustawowo.

W art. 165 ust. 2 została wyrażona wprost zasada samodzielności jednostek samorządu terytorialnego wraz z równoczesnym wskazaniem procedury ochrony sądowej, gwarantującej jej respektowanie. Nie ulega wątpliwości, że racją istnienia samorządu terytorialnego jest wykonywanie zadań publicznych dla dobra wspólnego. Stąd też, w art. 166 ust. 1 ustawodawca konstytucyjny przesądza, że zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej są wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego jako zadania własne. Stąd też, tak istotne jest wzmocnienie i urzeczywistnienie praktycznego znaczenia klauzuli generalnej domniemania kompetencji oraz zasady samodzielności decyzyjnej jednostek samorządu terytorialnego w realizacji zadań własnych, jednak przy uwzględnieniu sytuacji, w których ustawodawca wprost wyznacza samorządom kierunek działania.

- Definicja liczby mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego

Przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego sygnalizują wątpliwości związane z brakiem precyzyjnej definicji terminu: „*liczba mieszkańców*”, co w efekcie skutkuje różną interpretacją przepisów, na gruncie których jest odniesienie do tego pojęcia, *de facto* nie uwzględniającą w należyty sposób liczby osób rzeczywiście uczestniczących w życiu danej społeczności lokalnej bądź regionalnej. Niejednokrotnie, wspomniana różna interpretacja przepisów czy też proponowane różne źródła interpretacji tego, czym jest „*liczba mieszkańców*”, może prowadzić do realnych skutków finansowych dla samorządów w zakresie świadczonych usług publicznych. Jednocześnie, jednostki samorządu terytorialnego coraz częściej wskazują też na rozbieżności między danymi szacunkowymi ludności podawanymi przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) a danymi własnymi, skutkującymi w rzeczywistości niedoszacowaniem liczby mieszkańców, co ma miejsce szczególnie w dużych miastach. Nie ulega wątpliwości, że precyzyjne określenie „*liczby mieszkańców*” ma duże znaczenia dla funkcjonowania poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, gdyż przekłada się przede wszystkim na codzienne życie ich mieszkańców, z uwagi, że to mieszkańcy są odbiorcami usług, świadczonych przez samorządy. Natomiast, w samorządowych ustawach ustrojowych ustawodawca wskazuje na „*liczbę mieszkańców*” w wielu aspektach. Tak więc, jedynie celem przykładu

warto wskazać takie jak np.: przy podejmowaniu obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej (próg ilościowy podpisów), liczebności radnych czy też ustalaniu ich diet.

– Realizacja Krajowej Polityki Miejskiej 2030

W Krajowej Polityce Miejskiej 2030 (przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2022 r.) w ramach „Wyzwania IX: Poprawa zdolności inwestycyjnych miast” wskazano na konieczność czytelnego umiejscowienia w obowiązującym porządku prawnym koordynacyjnej roli organu wykonawczego JST wobec jednostek organizacyjnych i komunalnych osób prawnych w procesie zarządzania strategicznego (7.9.2 Proponowane rozwiązania, lit. D). Jednocześnie przesądzono o wprowadzeniu wprost do ustawy o samorządzie gminnym obowiązku „koordynacji projektowania planów i programów strategicznych oraz ich wdrażania przez urząd, miejskie jednostki organizacyjne i gminne osoby prawne, jako zadania przypisanego wójtowi, prezydentowi lub burmistrzowi.” W konsekwencji powyższego, w Planie Implementacji KPM 2030 zostało zapisane zadanie nr IX.D.1.: „Uzupełnienie ustawy o samorządzie gminnym o obowiązek koordynacji projektowania planów i programów strategicznych oraz ich wdrażania przez urząd, miejskie jednostki organizacyjne i gminne osoby prawne, jako zadania przypisanego wójtowi, prezydentowi lub burmistrzowi”. Organem wiodącym, który jest odpowiedzialny za wdrożenie tej regulacji, jest MSWiA.

– Zdalne obradowanie komisji rad (sejmików)

Ze strony przedstawicieli samorządów został zgłoszony postulat wprowadzenia do obowiązujących rozwiązań prawnych możliwości przeprowadzania obrad komisji rad gmin (powiatów, sejmików województw) w formie zdalnej za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Ma to szczególne znaczenia w sytuacji, gdy posiedzenie komisji w trybie stacjonarnym okaże się niemożliwe bądź niezalecane, np.: ze względów bezpieczeństwa, nagłych zdarzeń losowych bądź w sytuacjach kryzysowych.

– Zadania własne gminy z zakresu dostarczenia energii elektrycznej

Zadania własne gminy z zakresu zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz nie uwzględniają aktualnych wyzwań energetycznych, co przekłada się na brak aktywnego udziału gmin w polityce energetycznej i edukacji mieszkańców w tym zakresie.

– Zniesienie ograniczenia w zakresie liczby zastępców wójta (burmistrza, prezydenta miasta)

Obowiązujący w ustawie o samorządzie gminnym sztywny limit zastępców wójta (burmistrza, prezydenta miasta) uzależniony wyłącznie od kryterium liczby mieszkańców gminy nie odpowiada aktualnym uwarunkowaniom funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego. Regulacja ta, niezmieniona od 2002 r., nie uwzględnia istotnego wzrostu zadań gmin, realizowanych projektów i inwestycji oraz nowych wyzwań społeczno-gospodarczych i demograficznych. Przy braku legalnej definicji „mieszkańca” kryterium liczby mieszkańców jest nieprecyzyjne, powoduje trudności interpretacyjne oraz nie odzwierciedla np. faktycznej liczby użytkowników usług publicznych, szczególnie w dużych miastach będących ośrodkami migracji. Obowiązujące limity prowadzą do istotnych dysproporcji w obciążeniu kadry kierowniczej. Przykładowo, w Warszawie (wg. danych GUS za 2024 r. zamieszkałej przez 1 863 845 osób) na jednego z 4 dopuszczalnych ustawowo zastępców przypada aż 466 tys. mieszkańców. Tymczasem w miastach takich jak Częstochowa (203 615 mieszkańców wg. danych GUS w 2024 r.) czy Szczecin (386 706 mieszkańców wg. danych GUS w 2024 r.) ustawodawca dopuszcza taką samą liczbę 4 zastępców, co sprawia, że jeden wiceprezydent odpowiada za populację wynoszącą odpowiednio 51 tys. oraz około 100 tys. osób. Oznacza to, że przyjęty w ustawie sztywny próg „powyżej 200 tys. mieszkańców” arbitralnie zrównuje miasta o różnym potencjale demograficznym i gospodarczym. W praktyce prowadzi to do sytuacji, w której w największych miastach na prawach powiatu na jednego zastępcę prezydenta przypada populacja nawet dziesięciokrotnie większa niż w mniejszych ośrodkach zakwalifikowanych do tej samej grupy. Ta niesymetryczność dowodzi, że sztywne limity nie uwzględniają realnej skali wyzwań zarządczych i ignorują fakt, że wraz ze wzrostem liczby mieszkańców i użytkowników miasta rośnie skala zadań publicznych, złożoność inwestycji oraz wartość zarządzanego budżetu.

– Diety dla członków komisji wyborczych w wyborach do organów jednostki pomocniczej

Ustawa o samorządzie gminnym nie przyznaje radzie gminy kompetencji do ustanawiania zasad, na jakich członkom komisji wyborczych do organów jednostki pomocniczej będzie przysługiwała dieta. Samorządy praktykują przyznawanie członkom wskazanych komisji diet, jednak na poziomie organów nadzoru oraz orzecznictwa sądów administracyjnych pojawiają się różne stanowiska w zakresie podstaw prawnych takiego działania. Z kolei, brak możliwości przyznawania diet członkom komisji wyborczych w wyborach do organów jednostki pomocniczej powoduje małe zainteresowanie wśród mieszkańców pełnieniem tej funkcji, co skutkuje wakatami w tych komisjach wyborczych.

– Mechanizm pomocniczości w nadzorze prawnym wojewodów nad samorządami

W świetle uregulowanej w systemie prawnym instytucji nadzoru, nadzór nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego sprawują m.in.: wojewodowie na podstawie kryterium legalności. Jednym z podstawowych środków nadzoru, którego stosowanie odbywa się w ramach sformalizowanej procedury, jest stwierdzenie nieważności uchwały lub zarządzenia organu jednostki samorządu terytorialnego. Postępowanie nadzorcze w tej sprawie ma na celu wyeliminowanie z obrotu prawnego aktu niezgodnego z prawem i kończy się wydaniem rozstrzygnięcia nadzorczego, które podlega zaskarżeniu do sądu administracyjnego z powodu niezgodności z prawem. Tak więc,

rozstrzygnięcia nadzorcze stają się prawomocne po upływie terminu przewidzianego na wniesienie skargi, albo z dniem jej oddalenia bądź odrzucenia przez sąd. W kontekście powyższego, nie ulega wątpliwości, że postępowania nadzorcze w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały (zarządzenia) organu jednostki samorządu terytorialnego są z reguły postępowaniami długotrwałymi, angażującymi obie strony, tzn.: z jednej strony służby prawne/nadzorcze wojewody, zaś z drugiej – jednostkę samorządu terytorialnego, której niejednokrotnie zależy na szybkim jego zakończeniu. Stąd też, przyznanie jednostce samorządu terytorialnego możliwości zmiany uchwały (zarządzenia) zanim wojewoda stwierdzi ich nieważność ze względu na sprzeczność z prawem, po wskazaniu nieprawidłowości przez służby prawne/nadzorcze wojewody, jest rozwiązaniem od dawna oczekiwanym. W konsekwencji, przedstawiciele strony rządowej Komisji Wspólnej zgłosili przygotowanie rozwiązania, mającego na celu rozciągnięcie mechanizmu pomocniczości również wobec nadzoru prawnego wojewodów nad jednostkami samorządu terytorialnego w nawiązaniu do kompetencji, które obecnie posiadają regionalne izby obrachunkowe w zakresie wskazywania nieprawidłowości oraz sposobu i terminu ich usunięcia w ramach prowadzonego postępowania nadzorczego w stosunku do uchwał budżetowych organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego (vide art. 12 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych).

- Brak jednoznacznego określenia właściwości nadzorczych wobec uchwał określających zadania publiczne
Projekt wprowadza regulację umożliwiającą organom stanowiącym określanie zdań publicznych służących zaspokajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej oraz sposobu ich realizacji i finansowania. Brak jednoznacznego przypisania właściwości organów nadzoru może prowadzić do „podwójnego nadzoru” wojewody i regionalnej izby obrachunkowej oraz wydłużyć postępowanie nadzorcze.
- Zarządzanie ruchem drogowym
Zarządzającym ruchem na drodze jest monokratyczny organ administracji rządowej lub jednostki samorządu terytorialnego, po stronie administracji samorządowej są to: marszałek województwa, starosta, prezydent miasta na prawach powiatu. Zmagając się z problemami organizacyjnymi, kadrowymi i kompetencyjnymi w obszarze zarządzania ruchem, przedstawiciele strony samorządowej oraz przedstawiciele środowiska zarządców dróg zgłaszali potrzeby zwiększenia efektywności wykonywania zadań z zakresu zarządzania ruchem, w tym m.in. poprzez dopuszczenie możliwości wykonywania zadań organu zarządzającego ruchem przy pomocy jednostki organizacyjnej będącej zarządem drogi.
- Ustalanie przez radę powiatu wysokości opłat za usunięcie i przechowywanie pojazdów na terenie danego powiatu
Zgodnie z ustawą – Prawo o ruchu drogowym rada powiatu corocznie ustala wysokość opłat za usunięcie i przechowywanie pojazdów na terenie danego powiatu. Obowiązek ten istnieje niezależnie od tego, czy wysokość opłat ulega zmianie, czy pozostaje na tym samym poziomie.
- Działania edukacyjne i informacyjne w zakresie istotnym dla obywateli i rozwoju regionu
Nieuregulowanie możliwości podejmowania aktywności przez samorząd województwa w zakresie edukacji i prowadzenia kampanii informacyjnych na rzecz obywateli i rozwoju regionu, dotyczących w szczególności integracji europejskiej i członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, funkcjonowania samorządu terytorialnego, ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju, kultury, bezpieczeństwa oraz zdrowia publicznego może prowadzić w rezultacie do zaniechania realizacji tego typu działań. Ponadto, ich uregulowanie – wśród zadań powierzonych samorządowi województwa – będzie stanowiło niebudzącą wątpliwości podstawę prawną do ich prowadzenia i w konsekwencji finansowania przez samorząd województwa.
- Zwrot kosztów dojazdu radnych do siedziby organu samorządu województwa
Przedstawiciele strony samorządowej Komisji Wspólnej podnieśli, że ustawodawca przyznając radnym województwa dietę oraz zwrot kosztów podróży służbowych, dostrzega fakt, że sprawowanie mandatu nie powinno w żaden sposób obciążać radnego. Niemniej jednak, radni województwa mogą zamieszkiwać w miejscowościach skrajnie odległych od miejscowości, w której znajduje się siedziba organu samorządu województwa i w ten sposób są narażeni na ponoszenie dodatkowych wydatków związanych z wykonywaniem mandatu.
- Ustalanie przez radę powiatu wysokości opłat za usunięcie i przechowywanie statków lub innych obiektów pływających na terenie danego powiatu
Zgodnie z ustawą o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych rada powiatu corocznie ustala wysokość opłat za usunięcie i przechowywanie statków lub innych obiektów pływających na terenie danego powiatu, również wtedy gdy opłaty nie ulegają zmianie. Taki stan prawny powoduje zwiększenie biurokracji i zbędną konieczność powtarzania tej samej procedury.
- Ingerencja administracji rządowej w działalność nadzorczą wojewody nad samorządem terytorialnym
Zgodnie z obecnym brzmieniem przepisów ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie minister właściwy do spraw administracji publicznej sprawuje nadzór nad działalnością wojewody na podstawie kryterium zgodności jego działania z powszechnie obowiązującym prawem, a także pod względem rzetelności i gospodarności. Zmiana ma na celu nadanie normatywnego charakteru dotychczasowej utrwalonej wykładni, zgodnie z którą minister właściwy do spraw administracji publicznej nie ma podstaw do weryfikowania działań organów nadzoru nad samorządem terytorialnym. Zgodnie z Konstytucją RP samorząd wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność, a jego samodzielność podlega ochronie sądowej. Nowe brzmienie ma stanowić

w założeniu ustawową gwarancję konstytucyjnej reguły wyłącznie sądowej kontroli nadzoru nad samorządem terytorialnym.

– Uprawnienia ministrów wobec wojewodów

Obecne brzmienie przepisu ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie w zakresie uprawnień ministrów wobec wojewodów odwołują się ogólnie do „odrębnych ustaw”, nie wskazując wprost podstawowego aktu określającego zakres właściwości ministrów, tj. ustawy o działach administracji rządowej, co może powodować brak jednoznaczności w zakresie źródeł kompetencji ministrów i ich uprawnień wobec wojewody. Proponowany przepis uszczegóławia zakres sprawowanego nadzoru nad wojewodą przez innych ministrów do uprawnień wynikających z ustawy o działach administracji rządowej.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Uchwalenie ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym i ustawy o samorządzie województwa oraz niektórych innych ustaw dotyczących jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie w szczególności następujących rozwiązań prawnych:

1. **zmiany w ustawie o cmentarzach i chowaniu zmarłych**, mające na celu wprowadzenie wyraźnego odesłania do ustawy o gospodarce komunalnej w zakresie ustalania opłat za korzystanie z cmentarzy komunalnych i obiektów oraz urządzeń użyteczności publicznej znajdujących się na tych cmentarzach, tak jak ma to miejsce w odniesieniu do innych usług publicznych świadczonych przez gminy. Przyjęcie takiego rozwiązania zapewni ujednolicenie zasad ustalania wskazanych opłat oraz potwierdzi ich charakter.
2. **zmiany w ustawie o drogach publicznych**, mające na celu jednoznacznie określenie zasad uzyskiwania zgody właścicieli terenów przy nadawaniu nazwy drodze wewnętrznej poprzez wprowadzenie wymogu uzyskania pisemnej zgody większości właścicieli terenów. Rozwiązanie nie rozszerza zakresu kompetencji jednostek samorządu terytorialnego lecz doprecyzowuje tryb ich wykonywania i jednocześnie znacznie ułatwi proces nadawania nazw drogom wewnętrznym.
3. **zmiany w ustawie o samorządzie gminnym**, mające na celu:
 - wzmocnienie i urzeczywistnienie praktycznego znaczenia klauzuli generalnej domniemania kompetencji oraz zasady samodzielności decyzyjnej gmin w zakresie sposobu realizacji zadań własnych i sposobu ich finansowania, jednak przy uwzględnieniu sytuacji, w których ustawodawca wprost wyznacza gminie kierunek działania. Przedmiotowa propozycja ma doniosły wymiar dla samorządu gminnego z uwagi na to, że dąży do odbudowania fundamentalnego znaczenia klauzuli generalnej domniemania kompetencji, ustanowionej zarówno w przepisach konstytucyjnych jak i ustawowych, odnoszącej się do zadań własnych gminy w procesie wykonywania przez nią prawa oraz wzmocnienia zasady samodzielności decyzyjnej gmin w realizacji zadań własnych. Rozwiązanie to znajduje odzwierciedlenie w art. 4 Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego,
 - zdefiniowanie pojęcia: „*liczba mieszkańców gminy*” - właściwy pomiar ludności jest konieczny przede wszystkim dla prawidłowego funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego. Proponowana zmiana zniweluje wątpliwości interpretacyjne i ujednolici sposób liczenia liczby mieszkańców danej wspólnoty samorządowej. Podstawą odniesienia ma być rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1260/2013 z 20 listopada 2013 r. w sprawie statystyk europejskich w dziedzinie demografii według ostatnich dostępnych danych ogłoszonych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Ujęta w ten sposób definicja liczby mieszkańców byłaby właściwa tylko i wyłącznie dla ustaw ustrojowych, bowiem przyjęcie szerokiej, horyzontalnej definicji liczby mieszkańców, może powodować daleko idące skutki w innych aktach prawnych,
 - przyznanie wójtowi kompetencji w zakresie koordynacji projektowania planów i programów strategicznych oraz ich wdrażania przez urząd, jednostki organizacyjne i gminne osoby prawne, co stanowi realizację zadania określonego w Krajowej Polityce Miejskiej 2030 (KPM 2030) tj. „Uzupełnienie ustawy o samorządzie gminnym o obowiązek koordynacji projektowania planów i programów strategicznych oraz ich wdrażania przez urząd, miejskie jednostki organizacyjne i gminne osoby prawne, jako zadania przypisanego wójtowi, prezydentowi lub burmistrzowi.”,
 - umożliwienie komisjom rady gminy obradowania i podejmowania uchwał z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość, co zwiększy elastyczność ich działania oraz pozwoli na możliwość szybkiej reakcji w sytuacjach nadzwyczajnych,
 - zmianę przepisów regulujących zadania własne gminy dotyczących zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną oraz paliwa gazowe poprzez uzupełnienie tego przepisu o uwzględnianie promowania rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz poprawy efektywności energetycznej, w tym dążenia do osiągnięcia bezemisyjności budynków. Zaproponowane rozwiązanie ma wzmocnić pozycję i udział samorządów w transformacji energetycznej, dostosować zadania własne do wyzwań energetycznych oraz promować rozwój odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej, upowszechniać wiedzę w tym zakresie wśród mieszkańców,
 - zniesienie ustawowego ograniczenia w zakresie liczby zastępców wójta (burmistrza, prezydenta miasta) uzależnionego od liczby mieszkańców gminy. Proponowane rozwiązanie ma na celu zwiększenie elastyczności organizacyjnej jednostki samorządu terytorialnego poprzez umożliwienie dostosowania struktury kadry zarządzającej do rzeczywistej skali zadań poziomu rozwoju oraz uwarunkowań społeczno-gospodarczych

i demograficznych danej gminy. Odejście od sztywnego kryterium liczby mieszkańców pozwoli uwzględnić także inne istotne czynniki, takie jak wielkość budżetu czy faktyczna liczba użytkowników usług publicznych. Projektowana zmiana zachowuje system powoływania zastępów przez organ wykonawczy, który ponosi odpowiedzialność przed mieszkańcami oraz podlega kontroli w zakresie gospodarki finansowej. Stworzenie możliwości racjonalnego kształtowania struktury zarządczej w zależności od potrzeb danej jednostki przyczyni się do zwiększenia efektywności realizowania zadań publicznych i poprawy jakości zarządzania,

- przyznanie radzie gminy fakultatywnej możliwości określenia zasad, na jakich członkom komisji wyborczych do organów jednostek pomocniczych będzie przysługiwać dieta, co ułatwi organizację i przeprowadzenie wyborów do jednostek pomocniczych oraz zwiększy motywację członków komisji,
- rozciągnięcie mechanizmu pomocniczości również wobec nadzoru prawnego wojewodów nad jednostkami samorządu terytorialnego, poprzez m.in. zwiększenie zadań i kompetencji wojewody w zakresie wskazywania nieprawidłowości w uchwale lub zarządzeniu organu jednostki samorządu terytorialnego oraz sposobu i terminu ich usunięcia w prowadzonym postępowaniu nadzorczym. W efekcie zaproponowane rozwiązanie ma umożliwić samorządom usunięcie wskazanych nieprawidłowości, zmniejszyć liczbę wydawanych rozstrzygnięć nadzorczych oraz liczbę postępowań przed sądami administracyjnymi w tym zakresie.

4. zmiany w ustawie o regionalnych izbach obrachunkowych, mające na celu rozszerzenie art. 11 ust. 1 poprzez dodanie wyrażnej właściwości izb w zakresie uchwał dotyczących określenia finansowania zadań publicznych służących zaspokajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej. Rozwiązanie to jednoznacznie przypisuje regionalnym izbom obrachunkowym nadzór nad kwestiami finansowymi, zachowuje dotychczasowy podział kompetencji oraz eliminuje ryzyko „podwójnego” nadzoru.

5. zmiany w ustawie – Prawo energetyczne, mające na celu uzupełnienie katalogu zadań własnych gmin o działania promujące rozwój odnawialnych źródeł energii oraz upowszechnianie wiedzy dotyczącej odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej oraz bezemisyjności budynków wśród mieszkańców gminy i innych podmiotów – są to zmiany wynikowe i spójne ze zmianami zaproponowanymi w zakresie ustawy o samorządzie gminnym.

6. zmiany w ustawie – Prawo o ruchu drogowym, mające na celu:

- umożliwienie powierzenia przez organy zarządzające ruchem (marszałka, starostę, prezydenta miasta) wykonywania swoich obowiązków przy pomocy jednostki organizacyjnej będącej zarządem drogi (w strukturze tej jednostki będzie tworzona jedno lub wieloosobowa komórka organizacyjna właściwa do spraw zarządzania ruchem) oraz upoważniania pracowników wykonujących te zadania do załatwiania spraw w ich imieniu, w ustalonym zakresie, co spowoduje większą elastyczność i efektywność w działaniu oraz poprawi wykorzystanie posiadanych kadr, przy jednoczesnym zachowaniu funkcjonalnej odrębności realizowanych zadań,
- rezygnację z corocznego ustalania przez radę powiatu wysokości opłat za usunięcie i przechowywanie pojazdów na obszarze danego powiatu, co pozwoli na większą efektywność działania rady powiatu oraz bieżące dostosowywanie opłat do realnie ponoszonych kosztów.

7. zmiany w ustawie o samorządzie powiatowym, mające na celu zdefiniowanie pojęcia „*liczba mieszkańców powiatu*”, umożliwienie komisjom rady powiatu obradowania i podejmowania uchwał z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość, rozciągnięcie mechanizmu pomocniczości również wobec nadzoru prawnego wojewodów nad jednostkami samorządu terytorialnego – w sposób analogiczny jak w przypadku zmian w ustawie o samorządzie gminnym.

8. zmiany w ustawie o samorządzie województwa, mające na celu:

- wzmocnienie zakresu zadań własnych ze szczególnym uwzględnieniem kwestii decydowania przez organy samorządu województwa o sposobie ich realizacji i finansowania, zdefiniowanie pojęcia „*liczba mieszkańców województwa*”, umożliwienie komisjom sejmiku województwa obradowania i podejmowania uchwał z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość, rozciągnięcie mechanizmu pomocniczości również wobec nadzoru prawnego wojewodów nad jednostkami samorządu terytorialnego – w sposób analogiczny jak w przypadku zmian w ustawie o samorządzie gminnym,
- umożliwienie samorządowi województwa podejmowania i wspierania działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie istotnym dla obywateli i rozwoju regionu, w tym w szczególności dotyczących członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, funkcjonowaniu samorządu terytorialnego, ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju, kultury, bezpieczeństwa oraz zdrowia publicznego, co pozytywnie wpłynie na wzmocnienie świadomości obywatelskiej w tym zakresie,
- uregulowanie zwrotu kosztów dojazdu radnych do siedziby organu samorządu województwa.

9. zmiany w ustawie o wojewodzie oraz administracji rządowej w województwie, mające na celu:

- jednoznaczne wyłączenie z zakresu nadzoru ministra właściwego do spraw administracji publicznej nad wojewodą spraw dotyczących nadzoru wojewody nad jednostkami samorządu terytorialnego. Proponowane rozwiązanie prowadzi do wzmocnienia konstytucyjnej zasady samodzielności samorządu terytorialnego, podkreśla rolę sądowej kontroli działalności jednostek samorządu terytorialnego oraz ogranicza możliwość pośredniej ingerencji administracji rządowej w tą działalność,
- doprecyzowanie, że ministrowie wykonują swoje uprawnienia wobec wojewody w szczególności na podstawie

ustawy o działach administracji rządowej. Zmiana zmierza do jednoznacznego powiązania kompetencji nadzorczych ministrów z przypisanymi im działami administracji rządowej, co zwiększy przejrzystość oraz ograniczy wątpliwości interpretacyjne w zakresie kompetencji nadzorczych.

10. zmiany w ustawie o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, mające na celu rezygnację z corocznego ustalania przez radę powiatu wysokości opłat za usunięcie i przechowywanie statków lub innych obiektów pływających na terenie danego powiatu, co odciąży rady powiatu i wprowadzi konieczność podjęcia nowej uchwały wyłącznie wtedy, gdy zmieni się wysokość opłat.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z uwagi na charakter i zakres projektowanej regulacji nie ma konieczności prowadzenia analiz porównawczych z innymi państwami OECD/UE.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Wojewodowie	16	Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. poz. 603, z późn. zm.)	Zwiększenie zadań i kompetencji wojewody w zakresie: - wskazywania nieprawidłowości w uchwale lub zarządzeniu organu jst oraz sposobu i terminu ich usunięcia w prowadzonym postępowaniu nadzorczym, - umożliwienie organowi jst, który podjął uchwałę lub zarządzenie, wystąpienia z wnioskiem o przedłużenie terminu usunięcia wskazanych nieprawidłowości na dalszy czas oznaczony (jednak nie dłuższy niż miesiąc), - przyznanie organom nadzoru kompetencji do zadecydowania o ewentualnym wstrzymaniu wykonania uchwały lub zarządzenia w określonych sytuacjach,
Gminy	2479 (302 miejskich, w tym 66 miast na prawach powiatu, 718 miejsko-wiejskich oraz 1 459 wiejskich)	GUS, styczeń 2025 r.	- wprowadzenie jasnych podstaw ustalania opłat za usługi związane z cmentarzami komunalnymi, - wzmocnienie decyzyjności w zakresie sposobu realizacji zadań własnych i sposobu ich finansowania, - wzmocnienie konstytucyjnej zasady samodzielności i ograniczenie ingerencji administracji rządowej w sferę nadzoru nad gminami, - ustalanie liczby mieszkańców gminy przez odniesienie się do obiektywnego wskaźnika określonego w rozporządzeniu PE, - doprecyzowanie zadań własnych gminy polegających na dostarczeniu ciepła, energii elektrycznej oraz paliw gazowych z uwzględnieniem

			promowania rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz poprawy efektywności energetycznej, w tym dążenia do osiągnięcia bezemisyjności budynków, - przyznanie wójtowi kompetencji w zakresie koordynacji projektowania planów i programów strategicznych oraz ich wdrażania przez urząd, jednostki organizacyjne i gminne osoby prawne, - umożliwienie komisjom rady gminy obradowania i podejmowania uchwał z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość (posiedzenie w trybie zdalnym), - zniesienie ograniczenia odnośnie liczby zastępców wójta (burmistrza, prezydenta miasta), obecnie uzależnionej od liczby mieszkańców gminy, - przyznanie radzie gminy możliwości określenia zasad, na jakich członkom komisji wyborczych do organów jednostek pomocniczych będzie przysługiwała dieta, - umożliwienie organowi gminy dokonania zmiany uchwały lub zarządzenia zanim wojewoda stwierdzi ich nieważność ze względu na sprzeczność z prawem, - umożliwienie organowi gminy, który podjął uchwałę lub zarządzenie, wystąpienia z wnioskiem o przedłużenie terminu usunięcia wskazanych przez organ nadzoru nieprawidłowości na dalszy czas oznaczony (jednak nie dłuższy niż miesiąc), - umożliwienie organowi zarządzającemu ruchem (tu: prezydentowi miasta) powierzenia wykonywania swoich obowiązków jednostce organizacyjnej będącej zarządem drogi oraz upoważniania pracowników urzędu miasta na prawach powiatu albo pracowników jednostki organizacyjnej będącej zarządem drogi do załatwiania spraw w jego imieniu, w ustalonym zakresie.
--	--	--	--

Powiaty	314	GUS, styczeń 2025 r.	- ustalanie liczby mieszkańców powiatu przez odniesienie się do obiektywnego wskaźnika określonego w rozporządzeniu PE, - wzmocnienie konstytucyjnej zasady samodzielności i ograniczenie ingerencji administracji rządowej w sferę nadzoru nad powiatami, - umożliwienie komisjom rady powiatu obradowania i podejmowania uchwał z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość (posiedzenie w trybie zdalnym), - umożliwienie organowi powiatu dokonania zmiany uchwały zanim wojewoda stwierdzi jej nieważność ze względu na sprzeczność z prawem, - umożliwienie organowi powiatu, który podjął uchwałę wystąpienie z wnioskiem o przedłużenie terminu usunięcia wskazanych przez organ nadzoru nieprawidłowości na dalszy czas oznaczony (jednak nie dłuższy niż miesiąc), - umożliwienie organowi zarządzającemu ruchem (tu: staroście) powierzenia wykonywania swoich obowiązków jednostce organizacyjnej będącej zarządem drogi oraz upoważniania pracowników starostwa albo pracowników jednostki organizacyjnej będącej zarządem drogi do załatwiania spraw w jego imieniu, w ustalonym zakresie, - rezygnacja z konieczności corocznego ustalania przez radę powiatu wysokości opłat za usunięcie i przechowywanie pojazdów, - rezygnacja z konieczności corocznego ustalania przez radę powiatu wysokości opłat za usunięcie i przechowywanie statków lub innych obiektów pływających na terenie danego powiatu.
Samorządy województw	16	Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego	- wzmocnienie decyzyjności w zakresie sposobu realizacji

		trójstopniowego podziału terytorialnego państwa	zadań własnych i sposobu ich finansowania, - wzmocnienie konstytucyjnej zasady samodzielności i ograniczenie ingerencji administracji rządowej w sferę nadzoru nad województwami, - umożliwienie organowi zarządzającemu ruchem (tu: marszałkowi województwa) powierzenia wykonywania swoich obowiązków jednostce organizacyjnej będącej zarządem drogi oraz upoważniania pracowników urzędu marszałkowskiego albo pracowników jednostki organizacyjnej będącej zarządem drogi do załatwiania spraw w jego imieniu, w ustalonym zakresie, - ustalanie liczby mieszkańców województwa przez odniesienie się do obiektywnego wskaźnika określonego w rozporządzeniu PE, - umożliwienie województwu podejmowania i wspierania działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie istotnym dla obywateli i rozwoju regionu, w tym w szczególności dotyczące członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, funkcjonowania samorządu terytorialnego, ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju, kultury, bezpieczeństwa oraz zdrowia publicznego, - przyznanie zwrotu kosztów podróży z miejsca zamieszkania do siedziby organu samorządu województwa i z powrotem, - umożliwienie komisjom sejmiku województwa obradowania i podejmowania uchwał z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość (posiedzenie w trybie zdalnym), - umożliwienie organowi samorządu województwa dokonania zmiany uchwały zanim wojewoda stwierdzi jej nieważność ze względu na sprzeczność z prawem, - umożliwienie organowi samorządu województwa, który
--	--	--	--

			podjął uchwałę wystąpienia z wnioskiem o przedłużenie terminu usunięcia wskazanych przez organ nadzoru nieprawidłowości na dalszy czas oznaczony (jednak nie dłuższy niż miesiąc).
Pracownicy samorządowi	Brak danych	-	- umożliwienie załatwiania spraw w imieniu organu zarządzającego ruchem, w ustalonym zakresie.
Jednostki organizacyjne będące zarządem drogi	Brak danych	-	- umożliwienie wykonywania obowiązków organów zarządzających ruchem.
Mieszkańcy samorządów, społeczeństwo	Ok. 37,5 mln	GUS, grudzień 2024 r.	- jasne określenie zasad ustalania opłat za usługi związane z cmentarzami komunalnymi; - uzyskanie szerszego dostępu do edukacji w zakresie odnawialnych źródeł energii i Unii Europejskiej, - ułatwienie i przyspieszenie procedury związanej z nadaniem nazwy drodze wewnętrznej, - poprawa jakości obsługi w urzędach.
Członkowie komisji wyborczych w wyborach do jednostek pomocniczych	Brak danych	-	- możliwość uzyskania diety z tytułu pełnionej funkcji.
Regionalne Izby Obrachunkowe	16	-	- przekazywanie wojewodom informacji o utracie mocy wstrzymania wykonania aktów prawa miejscowego z mocy prawa, w związku z upływem terminu do wydania rozstrzygnięcia nadzorczego, - określenie właściwości nadzorczej nad uchwałami w sprawie określenia zasad finansowania zadania własnego.
Ministrowie kierujący działami administracji rządowej	18	www.gov.pl , Skład Ministrów Rady	- jednoznaczne wskazanie podstawy do wykonywania uprawnień wobec wojewody w oparciu o ustawę o działach administracji rządowej.
Minister właściwy do spraw administracji publicznej	1	-	- doprecyzowanie kompetencji nadzorczych nad działalnością wojewody.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy stanowi inicjatywę oddolną przedstawicieli strony samorządowej Komisji Wspólnej. Dlatego cały pakiet propozycji zmian był w okresie styczeń-luty 2025 r. przedmiotem prac poszczególnych zespołów problemowych Komisji Wspólnej, na posiedzeniach których umożliwiono wyrażenie stanowiska obu stronom: przedstawicielom strony samorządowej oraz przedstawicielom strony rządowej.

Propozycje zmian były omawiane na posiedzeniu:

- 1) Zespołu ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej w dniu 13 stycznia 2025 r.;
- 2) Zespołu ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa w dniu 16 stycznia 2025 r.;
- 3) Zespołu ds. Edukacji, Kultury i Sportu w dniu 22 stycznia 2025 r.;
- 4) Zespołu ds. Infrastruktury, Urbanistyki i Transportu w dniu 22 stycznia 2025 r.;

- 5) Zespołu ds. Statystyki Publicznej w dniu 24 stycznia 2025 r.;
- 6) Zespołu ds. Systemu Finansów Publicznych w dniu 24 stycznia 2025 r.;
- 7) Zespołu ds. Energii, Klimatu i Środowiska w dniu 29 stycznia 2025 r.;
- 8) Zespołu ds. Społeczeństwa Informacyjnego w dniu 29 stycznia 2025 r.;
- 9) połączonych Zespołów ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli oraz ds. Ustroju Samorządu, Obszarów Miejskich i Metropolitalnych w dniu 3 lutego 2025 r.

Następnie, na posiedzeniu Komisji Wspólnej w dniu 5 lutego 2025 r. została przedstawiona informacja z prac zespołów problemowych Komisji Wspólnej nad projektem zmian ustawowych przedłożonych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji przez stronę samorządową Komisji Wspólnej.

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 uchwały Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936). W trybie przepisów o działalności lobbingowej żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem.

Projekt ustawy został przekazany w ramach opiniowania, z 21-dniowym terminem na zgłaszanie uwag, następującym podmiotom:

1. Wojewodom,
2. Krajowej Radzie Regionalnych Izb Obrachunkowych,
3. Narodowemu Funduszowi Zdrowia.

Ponadto, projekt ustawy został przekazany do zaopiniowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego w dniu 25 marca 2026 r. przedstawiła pozytywną opinię o projekcie.

Jednocześnie projekt był udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, co umożliwiło zainteresowanym podmiotom zgłaszanie uwag w ramach konsultacji społecznych.

W ramach konsultacji publicznych uwagi zgłosili: Narodowy Instytut Wolności, Polska Izba Gospodarki Odpadami, Zarząd Dróg Miejskich w Warszawie. W ramach opiniowania uwagi zgłosili: Wojewodowie, Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych, Narodowy Fundusz Zdrowia, Prezes Głównego Urzędu Statystycznego.

Następnie projekt został przekazany do zaopiniowania, z 30-dniowym terminem na zgłaszanie uwag, następującym podmiotom:

1. Radzie Dialogu Społecznego;
2. Prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego;
3. Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
4. Rzecznikowi Małych i Średnich Przedsiębiorstw;
5. Związkowi Przedsiębiorców i Pracodawców;
6. Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej;
7. Konfederacji Lewiatan.

W ramach opiniowania uwagi zgłosił Rzecznik Praw Obywatelskich.

Projekt ustawy został skierowany w ramach konsultacji publicznych, z 21-dniowym terminem na zgłaszanie uwag, do następujących podmiotów:

1. Sieci Obywatelskiej Watchdog Polska;
2. Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej;
3. Fundacji im. Stefana Batorego;
4. Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych;
5. Instytutowi Rozwoju Miast i Regionów;
6. Fundacji Instytutu Rozwoju Regionalnego.

W ramach konsultacji publicznych uwagi zgłosili: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Fundacja im. Stefana Batorego.

Wyniki konsultacji publicznych i opiniowania zostały omówione w raporcie z konsultacji publicznych i opiniowania.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)

Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]

[illegible]

Źródła finansowania	Przyjęte rozwiązania nie wprowadzają obligatoryjnych wydatków ale mogą spowodować skutki finansowe dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Skutki te będą jednak uzależnione od indywidualnych decyzji poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. W konsekwencji, na obecnym etapie prac brak jest możliwości dokonania precyzyjnego ustalenia skutków finansowych projektowanych regulacji, ponieważ będą one zależeć od skali wykorzystania przyznanych kompetencji.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Przewiduje się, że projektowana ustawa w zakresie dotyczącym dostarczania energii elektrycznej będzie mieć pozytywny wpływ na sektor dużych przedsiębiorstw np. poprzez sprzyjanie inwestycjom w infrastrukturę energetyczną. W pozostałym zakresie przewiduje się, że projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na sektor dużych przedsiębiorstw.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Przewiduje się, że projektowana ustawa w zakresie dotyczącym dostarczania energii elektrycznej będzie mieć pozytywny wpływ na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw np. poprzez możliwość uczestnictwa w lokalnych programach rozwoju odnawialnych źródeł energii czy możliwość nowych inwestycji. W pozostałym zakresie przewiduje się, że projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projekt ustawy może wpłynąć pozytywnie na poprawę jakości usług publicznych realizowanych na rzecz mieszkańców w ramach zadań powierzonych jednostkom samorządu terytorialnego, poprawę bezpieczeństwa energetycznego mieszkańców, zwiększenie dostępności do programów wspierających odnawialne źródła energii.						

Niemierzalne	(dodaj/usuń)	
	(dodaj/usuń)	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Komentarz: – Umożliwienie organowi jednostki samorządu terytorialnego, który podjął uchwałę lub zarządzenie, wystąpienia z wnioskiem o przedłużenie terminu usunięcia wskazanych nieprawidłowości na dalszy czas de facto nie stanowi zwiększenia liczby procedur i liczby dokumentów. Wprowadzenie zmiany ma celu usprawnienie postępowania nadzorczego przez umożliwienie organowi nadzoru zastosowania alternatywnego do rozstrzygnięcia nadzorczego w postaci stwierdzenia nieważności uchwały lub zarządzenia organu jednostki samorządu terytorialnego w całości lub w części, środka nadzoru w postaci wskazania nieprawidłowości w odniesieniu do treści uchwały lub zarządzenia lub w odniesieniu do procedury ich podjęcia oraz wskazania zakresu, kierunku lub sposobu ich usunięcia. Wprowadzenie tego rozwiązania może mieć wpływ m.in. na zmniejszenie liczby wydawanych rozstrzygnięć nadzorczych oraz postępowań przed sądami administracyjnymi w tym zakresie. – Umożliwienie zdalnego obradowania komisjom jednostek samorządu terytorialnego nie wprowadza obciążeń dla samorządów związanych z koniecznością ich przystosowania do elektronizacji. W okresie zagrożenia epidemiologicznego podczas pandemii COVID-19, samorządy obradowały zdalnie zarówno na posiedzeniach organów stanowiących jak i ich komisji. Zaproponowana zmiana nie stanowi novum dla samorządów. – Wprowadzenie obowiązków promocyjno-edukacyjnych m.in. o odnawialnych źródłach energii i efektywności energetycznej, Unii Europejskiej i integracji europejskiej może mieć wpływ na zwiększenie liczby dokumentów poprzez konieczność przygotowania materiałów informacyjnych i edukacyjnych dla mieszkańców samorządów. – Przyznanie wójtom (burmistrzom, prezydentom miast) kompetencji w zakresie koordynacji planów i programów strategicznych może mieć wpływ na wzrost obowiązków wewnątrzadministracyjnych oraz zwiększenie liczby dokumentów planistycznych. – Proponowane zmiany w zakresie zarządzania ruchem będą mieć wpływ na zwiększenie efektywności w wykonywaniu zadań poprzez lepsze wykorzystanie posiadanych zasobów organizacyjnych i kadrowych, przy jednoczesnym zachowaniu funkcjonalnej odrębności realizowanych zadań.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Przedstawiona propozycja nie wywiera znaczącego wpływu na rynek pracy, kwestie zatrudnienia oraz inne wskaźniki makroekonomiczne.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☒ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☒ mienie państwowe ☐ inne:	☒ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	– Projekt ustawy zakłada wzmocnienie decyzyjności w zakresie sposobu realizacji zadań własnych i sposobu ich finansowania. – Projekt ustawy dotyczy zwiększenia autonomii jednostek samorządu terytorialnego	

	i wdrażania programów wynikających z Krajowej Polityki Miejskiej 2030, co bezpośrednio odnosi się do rozwoju regionalnego. – Projekt ustawy zakłada umożliwienie przeprowadzenia obrad komisji organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość (obradowanie zdalne), co oznacza (po stronie samorządów decydujących się na skorzystanie z tej możliwości) konieczność wdrożenia odpowiednich rozwiązań technicznych i informatycznych oraz zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego. – Projekt ustawy może wpłynąć pozytywnie na rozwój regionalny przez poprawę jakości usług publicznych realizowanych na rzecz mieszkańców w ramach zadań powierzonych jednostkom samorządu terytorialnego. – Projekt ustawy przyczyni się do realizacji Krajowej Polityki Miejskiej 2030 – nr IX.D.1. – Zmiany w zakresie postępowania nadzorczego mogą mieć wpływ na zmniejszenie liczby postępowań przed sądami administracyjnymi w tym zakresie.
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Przewiduje się przeprowadzenie ewaluacji projektu w zakresie efektywności nadzoru wojewodów nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego. Oceny będzie można dokonać na podstawie porównania liczby wydawanych rozstrzygnięć nadzorczych w kolejnych latach. Z uwagi na charakter i zakres projektowanej regulacji w pozostałym zakresie nie jest przewidziana ewaluacja efektów projektu.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak załączników.	